

ДВНЗ «УНІВЕРСИТЕТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ»

НАУКОВО-НАВЧАЛЬНИЙ КОМПЛЕКС
«ЕКОНОМОСВІТА» ІМЕНІ АКАДЕМІКА
МАР'ЯНА ДОЛІШНЬОГО

Hochschule der
Deutschen Bundesbank
Schloss Hachenburg

UKRAINIAN-AMERICAN
ASSOCIATION
OF COLLEGE
EDUCATORS (UAACE)

ПОЛЕСКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ

კავკასიის უნივერსიტეტი
CAUCASUS UNIVERSITY

УНИВЕРСИТЕТ
У КРАГУВЕЦУ

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ -
TECHNICKÁ UNIVERZITA
OSTRAVA

EUROPEAN
UNIVERSITY FOR
ECONOMICS &
MANAGEMENT

UNIWERSYTET EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY WE
WROCLAWIU

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

PAŃSTWOWA WYŻSZA
SZKOŁA TECHNICZNO-
EKONOMICZNA IM. KS.
BRONISŁAWA MARKIEWICZA
W JAROSŁAWIU

VILNIAUS UNIVERSITETAS

VILNIAUS
KOLEGIJA /
UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

LIETUVOS
VERSLA KOLEGIJA
25 metų šiuolaikišką studijų

UNIVERSITY OF
JOHANNESBURG

ДНУ "АКАДЕМІЯ
ФІНАНСОВОГО
УПРАВЛІННЯ"

XV Міжнародна науково-практична конференція **Інтеграція України у європейський та світовий фінансовий простір**

приурочена до 80-річчя
Львівського інституту ДВНЗ «Університет банківської справи»

ЗБІРНИК ТЕЗ

ЛЬВІВ
2020

УДК : 336:65.012.12

Інтеграція України у європейський та світовий фінансовий простір: збірник тез XIV міжнародної науково-практичної конференції, приуроченої до 80-річчя Львівського інституту ДВНЗ «Університет банківської справи», 21 травня 2020 року / Львівський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи». — Львів, 2020. – 115 с.

Збірник містить матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, проведеної у ДВНЗ «Університет банківської справи» 21 травня 2020 року. В тезах доповідей висвітлено результати теоретичних і прикладних досліджень із широкого кола питань розвитку фінансового ринку України в умовах інтеграції в європейський і світовий фінансовий простір.

Матеріали публікуються в авторській редакції. Відповідальність за науковий рівень тез доповідей, обґрунтованість висновків, достовірність результатів, додержання норм авторського права, наявність плагіату несуть автори.

Редакційна колегія:

Дудинець Л.А., к.е.н., старший викладач кафедри фінансів, банківської справи і страхування Львівського інституту ДВНЗ «Університет банківської справи», завідувач сектору з науково-організаційної та аналітичної роботи науково-дослідної частини ДВНЗ «Університет банківської справи»

Шурпенкова Р.К., к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Львівського інституту ДВНЗ «Університет банківської справи»

Адреса редакційної колегії
Львівський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»
пр. В. Чорновола, 61, м. Львів 79020

СЕКЦІЯ II.
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ СИСТЕМИ
В УМОВАХ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

EKONOMIKOS DOLERIZACIJA: FAKTAI IR NUOMONĖS

A. Tseliak, O. Buckiūnienė

Polesės valstybinis universitetas, Vilniaus kolegija

Tseliak A., Butciunene O. ECONOMIC DOLERATION: FACTS AND OPINIONS. The article describes the situation with the dollarization of the economy of the Republic of Belarus. The article discusses different approaches to this financial phenomenon.

Egzistuoja kardinaliai priešingos ekspertinės nuomonės dėl dolerizacijos įtakos nepriklausomos šalies ekonomikai. Straipsnio autoriai palaiko poziciją dėl neigiamo jos įtakos pobūdžio. Remiantis Baltarusijos Respublikos Nacionalinio banko analitikų ekspertiniais vertinimais, bendras apskaičiuotas dėl dolerizacijos atsirandantis šalies nuostolis gali būti apie 2–3% nuo BVP per metus [1]. Pasak reguliatoriaus atstovo ir ekspertų bendruomenės, šalies ekonomikos dolerizacijos lygis yra aukštas ir šalies nuostoliai dėl dolerizacijos visų pirma koncentruojasi ties valiutų kursų ir infliacijos rizikomis.

Dolerizacijos lygio Baltarusijoje apibūdinimui galima pateikti tokius statistinius skaičius: iki 2020 m. pinigų masė rubliais (M2*) plačiojoje pinigų masėje (M3) sudarė jau 39% (palyginimui: 2018 metais –34,5%, 2017 metais – 35%, 2016 metais – 32%, 2015 metais – 27%). Žemiau, kaip finansinės dolerizacijos lygio išraišką, pateiksime informaciją apie užsienio valiutos dalį bankų sektoriaus paskolų ir indėlių struktūroje. Remiantis Baltarusijos Respublikos Nacionalinio banko statistikos biuletenyje paskelbtais duomenimis, 2020 metų pradžioje Baltarusijos Respublikos bankuose ekonomikos sektorių laikomų depozitų dalis užsienio valiuta sudarė 60% (2018 metais – 64%, 2017 metais – 67%, 2016 metais – 70%, 2015 metais – 74%). Kalbant apie bankinių paskolų užsienio valiuta dalį visoje ekonomikos sektoriams suteiktų paskolų sumoje, tai, atsižvelgiant į tai, kad nuo 2009 metų buvo pristabdytas fizinių asmenų kreditavimas užsienio valiuta, 2020 metų pradžioje ji sudarė 46,5% (2018 metais – 48%, 2017 metais – 51%, 2016 metais – 56%, 2015 metais – 57,2%).

Galima konstatuoti pakankamą situacijos nestabilumą, o teigiami pokyčiai iki pat 2020 metų įvyko dėl dedolerizacijos priemonių, kurių ėmėsi finansų rinkos reguliatorius. Deja, tinkamos reguliatoriaus politikos, nukreiptos į šalies ekonomikos

dedolerizaciją, rezultatus niveliavo tarptautiniai socialiniai ir ekonominiai 2020 metų pradžios iššūkiai. Taip 2020 metų balandžio mėnesio pradžioje pinigų masės sudedamoji dalis rubliais šalyje sumažėjo iki 37% nuo metų pradžios; depozitų užsienio valiuta dalis per du 2020 metų mėnesius padidėjo iki 62% visų ekonomikos sektorių depozitų šalies bankuose; ekonomikos sektorių nepadengta kreditų užsienio valiuta dalis šalies bankams per tą patį laikotarpį padidėjo iki 48%.

Tarp neigiamų dolerizaciją lydinčių priežastinių ryšių galima išskirti tokius: visiškos finansinės šalies nepriklausomybės užtikrinimo negalimumas; pinigų apyvartos ir pinigų masės kontrolės nebuvimas; sunkumai vykdant nepriklausomą pinigų politiką, jos instrumentų veiksmingumo sumažėjimas; stabilumo šalies finansų rinkoje nebuvimas, bendras ekonominis ir monetarinis nestabilumas; didėjančios infliacijos ir devalvacijos tendencijos, kurios esant negatyviai aplinkai formuojasi į infliacinę-devalvacinę spiralę; šešėlinės ekonomikos sektoriaus augimas; ūkio subjektų pasitikėjimo vykdoma valstybės ekonomine politika, finansų ir bankų sektoriais mažėjimas; nacionalinių institucijų silpnumas ir t.t.

Pavyzdžiui, TVF atstovai Andrew Berg ir Eduardo Borenstein savo straipsnyje „Visiška dolerizacija: pranašumai ir trūkumai“ pažymi, kad „Pagrindinė patrauklioji visiškos dolerizacijos pusė yra staigios smarkios šalies valiutos devalvacijos rizikos pašalinimas. Tokiu būdu šalis, skolindamasi už savo ribų, gali sumažinti premiją už riziką. Šalys, kurių ekonomika yra dolerizuota, gali turėti didesnę tarptautinių investuotojų pasitikėjimą, mažesnę palūkanų už išorines paskolas spreadą, mažinti biudžeto išlaidas ir siekti didesnių investicijų bei augimo“.Minėti autoriai taip pat kelia klausimą, ar „šie pranašumai gali kompensuoti šaliai išlaidas, susijusias su savo valiutos atsisakymu“. [2] Kadangi straipsnio autoriai pritaria neigiamam atsakymui į šį klausimą, jie siūlo suaktyvinti taikomų ekonomikos dedolerizacijos priemonių taikymą. Be to, atskirų šalių, tokių, kaip Lietuva, pavyzdžiui matome ir neigiamas perėjimo prie bendros regioninės valiutos puses, išreikštas, pavyzdžiui, smarkiu kainų augimu ir pan. Šalies perėjimas prie kitos valstybės, kaip taisyklė su stipresne ekonomika, valiutos kaip teisėtos atsiskaitymo priemonės, naudojimo atima iš jos tokį reguliavimo mechanizmą, kaip, pavyzdžiui, devalvacija.

Šalims, kuriose dolerizacijos lygis yra aukštas, reikia ir toliau dėti pastangas suteikti nacionalinei valiutai dominuojančią padėtį šalies ekonomikoje, kartu gerinant bendrą ekonomikos vystymąsi, didinant ekonomikos efektyvumą visumoje, stabilizuojant finansų sistemą, liberalizuojant valiutų rinką, mažinant infliacijos ir devalvacijos tendencijas ir laukimą. Palankias sąlygas dedolerizacijai taip pat sudarys šalies finansų rinkos vystymas instituciniu aspektu; valiutų rinkos liberalizavimas, ūkio subjektų pasitikėjimo vykdoma finansine ir ekonomine politika, finansų

sektoriumi augimas; finansų sistemos potencialo priešintis išoriniams sukūtimams ir juos absorbuoti stiprinimas.

Bibliografinis sąrašas

1. Калечиц С. В. Итоги реализации денежно-кредитной политики Республики Беларусь за первое полугодие 2018 г. / С. В. Калечиц // Банковский вестник. – 2018. – № 7/660. – С. 3–8.

2. Ize A. Financial Dollarization / Ize A., Yeyati E. L. // Journal of International Economics. – 2003. – № 59. – P. 323–347.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ I. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ І ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: МАКРО- ТА МІКРО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ, ТЕХНОЛОГІЇ МОДЕЛЮВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РІШЕННЯ	5
<i>Khmelyarchuk M., Sunday I.</i> Theoretical and Conceptual Principles of the mechanisms for Sustainable Development Financing	5
<i>Квасній М.М.</i> Застосування Z–моделювання для прогнозування фінансової кризи підприємства	8
<i>Козьмук Н.І., Стецевич А.І.</i> Показники розвитку малого і середнього бізнесу України	11
<i>Ноздріна Л.В.</i> Виміри економіки щастя на мікрорівні Університету	14
<i>Панковець М.П.</i> Роль МВФ як стабілізуючого чинника макроекономічної ситуації в Україні на порозі нової світової економічної кризи	17
<i>Стеблій Г.Я. Панковець М.П., Калинець К.С.</i> Методологічні проблеми в розвитку сучасної вітчизняної економічної теорії	20
<i>Танчак Я.А., Байор Н.</i> Економіка в стані всесвітнього карантину	23
<i>Теляк О.А.</i> Цифровизация экономики: неэкономические аспекты	26
<i>Федосенко Л.В., Иванова Т.И.</i> Информационно-коммуникационные технологии как определяющий фактор развития реального сектора экономики	28
<i>Химич І.Г., Мариненко Н.Ю.</i> Фондовий ринок як індикатор економічних процесів держави	31
<i>Штейнгауз Д.О.</i> Підходи до визначення сутності поняття «ринок житлової нерухомості»	34
<i>Янковский И.А.</i> Модели макроэкономического регулирования на основе микроданных	36
СЕКЦІЯ II. ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ СИСТЕМИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ	39
<i>Tseliak A., Vuckijūnienė O.</i> Ekonomikos dolerizacija: faktai ir nuomonės	39
<i>Бакшеева О. А.</i> Питання валютної безпеки в умовах лібералізації валютного ринку в Україні	42
<i>Hirna O.J., Vernei O.J.</i> The transparency of revised versions of the National Bank of Ukraine assessment methodology of systemically important banks	45
<i>Грудзевич У.Я.</i> Вплив пандемічної кризи на банківську систему України	48
<i>Домрачев В.М., Семененко Т. О., Третиник В.В.</i> Моделювання впливу COVID-19 на динаміку капіталу банківської системи України	51
<i>Другова В.Т., Другов О.О.</i> Особливості поведінки споживачів фінансових послуг у контексті теорії поколінь	53
<i>Дудинець Л.А.</i> Шляхи розвитку фінансової інклюзії в Україні	56
<i>Жеребило І.В., Стецевич А.І.</i> Сутність і методологія фінансово-кредитного механізму	58
<i>Луцик М. В.</i> Вплив пандемії COVID-19 на розвиток безготівкових розрахунків	60

<i>Сідельник О.П., Євтух Л.Б.</i> Впровадження сучасних технологій продажу банківських продуктів	64
<i>Сидская О.В.</i> Цифровая трансформация банковской системы	66
<i>Sloboda L.Ya.</i> Licensing e-money institutions in the European Union as a way of transferring global capital flows	69
<i>Фостяк В. В.</i> Дистанційне банківське обслуговування	72
<i>Швець В.Є.</i> Діяльність банківського сектору України в умовах надзвичайних ситуацій	74

СЕКЦІЯ ІІІ. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ .....

<i>Trembaczowski B.</i> Efektywność finansowa spółek Ukrainiskich notowanych na giełdzie Polskiej i Ukrainiskiej	77
<i>Vagner I.</i> How leverage can benefit your business	80
<i>Демко І.І.</i> Вимоги до формування управлінської звітності підприємства	82
<i>Клещєва С.А.</i> Основные стимулирующие факторы и ограничения развития краудфинансирования	84
<i>Кундря-Висоцька О.П.</i> Вплив доктрини сталого розвитку на вітчизняну систему обліку	87
<i>Любенко А.М., Карпачова О.В.</i> Особливості оформлення звіту незалежного аудитора	90
<i>Рудницький В.С., Рудницька О.В.</i> Сучасний погляд на суть та значення управлінського обліку в розвитку торгівельних підприємств України ...	92
<i>Савченко К.В.</i> Податкові фактори реалізації стабілізаційної політики держави	95
<i>Сарахман О.М.</i> Податкові зміни на час карантину в Україні	97
<i>Теляк О.А., Буцкюнене О.</i> Долларизация экономики: факты и мнения	99
<i>Хомуляк Т. І.</i> Підходи до організації обліку в ОСББ	102
<i>Шурпенкова Р.К.</i> Цифрова трансформація аналізу	104

СЕКЦІЯ ІV. МЕНЕДЖМЕНТ ТА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ КОНТЕКСТ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ .....

<i>Кліпкова О.І.</i> Концептуальні основи ефективного управління персоналом підприємства	106
<i>Комаринська З.М., Михайлович Х.О.</i> Окремі аспекти державного соціального страхування у Німеччині: досвід для України	108
<i>Сватюк О.Р., Прокопець А.В., Горінова О.В.</i> Подвійний диплом – унікальна можливість для здобувачів вищої освіти	110
<i>Сивякова М.В., Земляникіна А.Д.</i> Влияние технологий на рынок труда Украины: риск или новая модель будущего?	112
<i>Семів Л.К.</i> Соціальний захист в умовах карантинного ринку праці	114